

דברות קודש

מאת
ב"ק מרן אדמו"ר שליט"א

פרשת בהר - בחוקותי

כל הזכויות שמורות
ל'איגוד חסידי בוסטון' {ע"ד}
שע"י קהל 'קדושת פינחס' באסטאן
רח' נועם אלימלך 2 ביתר עילית.

להנצחות לדגל שמחה

או לעילוי נשמת

ניתן לשלוח מייל:

A0799326426@GMAIL.COM

058-325-4668

עיצוב וסדר:

א.ש. אשדוד

0527627127

פרשת בהר - בחוקותי

ממילא, ובאיזה המצאה יהיה כן, והלא שביתת האדם תלוי באדם שלא יחרוש ולא יזרע, ומה גם אפילו אם לא יחרוש ולא יזרע אף על פי כן הארץ לא תשבות שהוא מגדלת תמיד צמחים, והכתוב בעצמו אמר שהספידים שיעלו בשביעית לא יקצור, וא"כ במה תשבות הארץ.

ב. גם קשה מה שאמר והיתה שבת הארץ לכם לאכלה, הלא מה שיהיה לאכול בשביעית הוא משנה השישית, כמאמר הכתוב וצוית את ברכתי לכם בשנה הששית וגו', ולא משבת הארץ.

וכתב שם לבאר ענין שמיטה, דהנה הקב"ה ברא כל העולמות כדי שידעו כל הברואים מאלוקותו ית"ש, ולא יעברו רצונו ולא ישנו את תפקידם, ששים ושמחים לעשות רצון קונם. והנה כתיב ויאמר אלוקים תדשא הארץ דשא עשב מזריע זרע עץ פרי עושה פרי וגו' ותוצא הארץ דשא עשב מזריע זרע למינהו ועץ

וידבר ה' אל משה בהר סיני לאמר. דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם כי תבאו אל הארץ אשר אני נותן לכם ושבתה הארץ שבת לה'. שש שנים תזרע שדך ושש שנים תזמור כרמך ואספת את תבואתה. ובשנה השביעית שבת שבתון יהיה לארץ שבת לה' שדך לא תזרע וכרמך לא תזמור. את ספיד קצירך לא תקצור וגו' והיתה שבת הארץ לכם לאכלה וגו' (ויקרא כה א-ו). וכי תאמרו מה נאכל בשנה השביעית הן לא נזרע ולא נאסף את תבואתנו. וצוית את ברכתי לכם בשנה הששית ועשת את התבואה לשלש השנים (שם פסוקים כ-כא). וידועים דברי רש"י הק' (שם פסוק א) מה ענין שמיטה אצל הר סיני, והלא כל המצות נאמרו מסיני עיי"ש.

בספה"ק מאור ושמשי מביא כמה דקדוקים בפרשה זו, א. שאמר הכתוב ושבתה הארץ שבת לה', קשה על לשון ושבתה שהוא פועל יוצא והוא מלשון הוה שתהיה כן

וזה ביאור הכתוב וידבר ה' אל משה בהר סיני לאמר. כלומר במעמד הר סיני שנזדכך ישראל מזוהמת הנחש, ועל ידי זה נזדככה גם הארץ ושבתה הארץ שבת לה' וגו'.

אך עדיין לא היה לארץ הזדככות כ"כ שתוציא תבואתה בלי חרישה וזריעה, כמו שהיה אצל אדם הראשון קודם החטא כמו שאמר הכתוב ואדם אין לעבוד את האדמה (בראשית ב ה) ופירש"י כשנגמרה בריאת העולם בששי קודם שנברא אדם, וכל עשב השדה עדיין לא צמח, ובג' שכתוב ותוצא, לא יצאו, אלא על פתח הקרקע עמדו עד יום ששי, ולמה, כי לא המטיר, ומה טעם לא המטיר, לפי שאדם אין לעבוד את האדמה, ואין מכיר בטובתן של גשמים, וכשבא אדם וידע שהם צורך לעולם, התפלל עליהם וירדו, וצמחו האילנות והדשאים, ואילו חרישה וזריעה אין כתיב. ואח"כ כשחטא האדם כתיב וקוץ ודרדר תצמיח לך (שם ג יח), והוצרכו לחרוש ולזרוע, אבל קודם חטא האדם הוציאה תבואתה כפי רצון הבורא ב"ה בלא חרישה וזריעה כלל, וכן יהיה לעתיד כשיתוקן הכל כמו שאיתא (כתובות קיא:): עתידה ארץ ישראל שתוציאה גלוסקאות.

עושה פרי וגו' (בראשית א יא-יב) ופירש"י (שם) עץ פרי - שיהא טעם העץ כטעם הפרי. והיא לא עשתה כן, אלא ותוצא הארץ וגו' ועץ עושה פרי, ולא העץ פרי, לפיכך כשנתקלל אדם על עונו נפקדה גם היא על עונה.

ומביא משמו של הרה"ק האוהב ישראל מאפטא זי"ע שהארץ עשתה עבירה לשמה, שהיתה יודעת שהאדם יעבור על ציווי ה' לא לאכול מעץ הדעת, ואם יהיה הוא תחילה לחטא לא יהיה לו תקומה ח"ו, לכן עברה היא תחילה על הציווי כדי שיהיה לו במה להתנצל, שהלא האדם נברא מהאדמה, ואם האדמה שממנה נברא כבר חטא, מה רוצים מהאדם אם הוא חוטא. הרי אנו רואים שחטא האדם וחטא הארץ תלויים הא בהא, והזדככות הארץ תלויה בהזדככות האדם.

וכשבאו ישראל להר סיני ופסק מהן זוהמת הנחש ע"י שתיקנו מעשיהם בתשובה בימי הספירה, על ידי זה נזדככה גם הארץ ונתחרטה על ששינה תפקידה בימי בראשית, ורצה לקראת הבורא ב"ה וחלה ורעדה מפניו ית"ש כאמור ההרים רקדו כאילים גבעות כבני צאן. מלפני אדון חולי ארץ וגו' (תהלים קיד ד,ז).

ומה היא הקדושה אע"פ ששדך לא תזרע וכרמך לא תזמור, אף על פי כן והיתה שבת הארץ לכם לאכלה, ר"ל שתוציא תבואתה בלא חרישה וזריעה עד בלי די.

וזהו אם ישים בטחונו בו ית' אבל אם ידאג מה יאכל בשביעית שלא יחרש ולא יזרע, אז לא תוציא הארץ פירות בשביעית, והקב"ה יעשה למען רחמיו המרובים שיצוה את הברכה בששית. וזהו וכי תאמרו מה נאכל בשנה השביעית הן לא נזרע ולא נאסף את תבואתנו, וצוית את ברכתי לכם בשנה הששית, וזאת תהיה מצד הרחמנות עכתו"ד הק' של המאור ושמש.

בשבוע הבעל"ט (יום שישי י"ט אייר) חל יומא דהילולא קדישא של הרה"ק רבי מנחם מענדל מרימנוב זי"ע. בספר אגרא דפרקא (אות ריט) מביא הרה"ק מהרצ"א מדינוב זי"ע משמו של הרה"ק רבי מנחם מענדל מרימנוב זי"ע, על ענין הלכה למשה מסיני, שדינים אלו נאמרו למשה בעת הליכתו מסיני, היינו סוף ארבעים יום שכבר פנה ללכת מסיני אמר לו השי"ת אותן ההלכות, והוא כדמיון האדם אשר העניקוהו רבו בכל טוב, להיות לו לצורך בדרך

אמנם כי תבאו אל הארץ אשר אני נותן לכם, ואוירא דארץ ישראל מחכים, ויוכל האדם לשלוט ביצרו ולתקן מעשיו וגם הארצות של ארץ ישראל אינו מגושם כ"כ כמו בשארי ארצות, שהיא מקודשת משאר ארצות, ושם יזרעו שש שנים לשם קדושה, דהיינו רק לקיום גופם שיוכלו לעסוק בתורה ועבודה ולא לשם תאות עולם הזה ולא להרבות הון, ובזה מקדשין הארץ ובאה הארץ על ידי זה לידי זיכוך יותר ומתחרטת יותר על השינוי של ימי בראשית, ותוכל להוציא תבואתה בשנה השביעית אף אם לא יחרשו ולא יזרעו, ויספיק תבואה די והותר בשפע רב לאין שיעור.

וזהו כי תבאו אל הארץ אשר אני נותן לכם, דייקא, שאוירא דארץ ישראל מחכים כנ"ל, ושבתה הארץ שבת לה, ר"ל שם תשוב הארץ לה' בתשובה שלימה על ששינה תפקידה בימי בראשית, ומהיכא תביא לה תשובה, אמר הכתוב שש שנים תזרע שדך לשם קדושה ושש שנים תזמור כרמך לשם קדושה, ובזה תתקדש הארץ ותדזככה כ"כ ותשוב בתשובה שלימה לפניו יתברך על השינוי, ואז יהיה ובשנה השביעית שבת שבתון יהיה לארץ,

למשה (שמות לב ז) לך רד כי שחת עמך וגו', ואז נאמר למשה אותן ההלכות. לפי דברים אלו ולפי מה שאמרנו מהמאור ושמש, יובן מה שנאמר אצל שמיטה, וידבר ה' אל משה בהר סיני, שדייקא בהר סיני שפסקה זוהמתן אז שייך הענין של שמיטה כדאמרן, ולא מסיני שאחרי חטא העגל לא היה שייך לומר להם אז ההלכות של שמיטה כנ"ל.

מתוך רעוא דרעיון שב"ק פרשת בהר תשפ"ב

יוקר בין שהוא זול, כפי שניו, הוא הערך הקצוב עליו בפרשה זו.

וביאור הענין של ערכין, שדמים הוא השווי הגשמי של האדם, וזה משערין לפי דמיו שהוא נמכר בשוק. משא"כ ערכין הוא ערך הרוחני של האדם, וזה דבר שאי אפשר לשער לפי מה שהוא נמכר, ועל זה נתן התורה שיעור כמה הערך של כל אדם.

אנו רואים בפרשתן שגם תינוק מבן חודש יש לו ערך. וצריכים להבין איזה ערך יש לו אדם כשהוא בן חודש, שהלא הוא אינו מדבר ואינו הולך ואינו אוכל ושותה בכוחות

אשר ילך, ובעת אשר כבר הכין עצמו ללכת אמר לו הרב, קח נא גם את זה, כי גם זה יהיה לך לצורך בעת המצטרך, וזהו הלכה למשה מסיני, שכל זה מן הנאמרים בעת הליכתו מסיני.

וכתב שם באגרא דפרקא דלפי דבריו נראה לומר שכל אותן ההלכות הן תיקון לחטא העגל, על כן לא נאמרו עד אחרי חטא העגל, שנאמר

דבר אל בני ישראל ואמרת אלהם איש כי יפלא נדר בערכך נפשת לה' (ויקרא כז ב). ואם מבן חדש ועד בן חמש שנים והיה ערכך הזכר חמשה שקלים כסף ולנקבה ערכך שלשת שקלים כסף (שם פסוק ו).

ראיתי פעם שהטעם שפרשת ערכין סמוכה לתוכחה, כי אפשר שיהיה יהודי שאחרי שיקרא את התוכחה יחשוב כי אין ליהודי שום ערך, על כן מראה לו התורה הקדושה תיכף אחרי התוכחה, כי ליהודי אפילו בן חודש יש לו כבר ערך.

רש"י הק' כותב (שם פסוק ג) שערך אין זה לשון דמים, אלא בין שהוא

אולם החילוק פשוט הוא, שאמנם התינוק שנולד אינו מדבר ואינו הולך ואינו אוכל ושותה בכוחות עצמו, אבל יודעים שבעזרת השי"ת התינוק ידבר וילך ויאכל וישתה, ולכן שמחים, השמחה הוא על שהתינוק יש לו עתיד. אבל האנשים שנמצאים במושב זקנים שאינם מדברים ואינם הולכים וצריכים להאכיל אותם, זה סוף כל האדם, ולכן זה ששם אין שמחים.

הערך האמיתי של תינוק בן חודש ימים הוא על שתינוק זה יש לו עתיד, שהוא עתיד לגדול לתורה לחופה ולמעשים טובים.

עצמו, גם לפי מה שאמרנו שהענין של ערכין הוא ערך הרוחני, איזה ערך רוחני יש לו תינוק בן חודש.

הנה כ"ק אאזמו"ר זי"ע אמר פעם - ובאמת המקור של מימרא זו הוא מהרה"ק רבי שלמה מזוועה"ל זי"ע (שיומא דהילולא דיליה יחול בשבוע הבעל"ט ביום כ"ו אייר בספירת יסוד שביסוד) למה כשנולד תינוק, והתינוק אינו מדבר ואינו הולך ואינו אוכל ושותה בכוחות עצמו, כולם שמחים, וכאשר ילך האדם למושב הזקנים, שם יראה אנשים שאינם מדברים ואינם הולכים וצריכים להאכיל אותם, וכולם עצובים ובוודאי שלא שמחים.

מתוך קידושא רבא שב"ק פר' בחוקתי תשפ"ב, - קידושא רבא להולדת הנכדה לכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א בת לחתנו הרה"ג שלמה שוורץ שליט"א

בספה"ק מאור ושמש כתב, שיש לשים לב על פירש"י שאין זה במשמעות התיבות של אם בחקתי תלכו, שתהיו עמלים בתורה, והיה לו לומר אם בחוקותי תהגו או תעיינו, גם לשון אם שהוא לשון ספק אינו מובן שהרי הוא חיוב ואינו רשות גם העירו הקדמונים על מה שאמר אם בחקתי תלכו ונתתי

אם בחקתי תלכו ואת מצותי תשמרו ועשיתם אותם. ונתתי גשמיכם בעתם ונתנה הארץ יכולה ועץ השדה יתן פריו (ויקרא כו ג-ד). ומפרש רש"י אם בחקתי תלכו - יכול זה קיום המצות, כשהוא אומר ואת מצותי תשמרו הרי קיום המצות אמור, הא מה אני מקיים אם בחקתי, תלכו שתהיו עמלים בתורה.

ה' גם בעת שהוא עוסק בעסקים לצורך פרנסתו, עיקר כוונתו בעסק זה כדי שיהיה לו ממה להתפרנס למען ימצא מרגוע לנפשו לעסוק אח"כ בתורה, וכל עסק מלאכתו הוא עבור עסק התורה. ואדם כזה שתורתו קבע ועיקרית אצלו, כשהוא משכים לקום באשמורת הבוקר שאז עדיין אינו זמן עסק לעסוק בסחורה, אז הוא קובע לו העת ההיא לתלמוד תורה, כדי לעמוד אח"כ בתפלה מתוך דברי תורה.

ואח"כ ג"כ כשמוכרח לעסוק בעסקיו, מ"מ כל כוונתו הוא להשתכר פרנסתו שיוכל לעסוק בתורה, ומפני זה הוא מקבל שכר גם על עמלו וטרחו לצורך פרנסתו, הגם שהוא עסק של רשות, מאחר שכוונתו למען יוכל לעסוק בתורה ובמצוות, יש לו קיבול שכר גם על העסק של רשות ההיא, מלבד שכר עסק התורה. ואולם יש אנשים רקים אשר אין שמים על לבם דבר ה' ותורתו, וכל מגמתם בשכבם ובקומם לאסוף הון רב, ומבלים בהל כל ימיהם בחמדת תבל, וזה כל מאווייהם בבוקר השכם וכל היום כולו, הנה אדם כזה אין לו בעמלו שום שכר, ואדרבה העסקים ההם יריצוהו אל הבור לירד לבאר שחת.

גשמיכם בעתם וגו', הלא שכר מצוה בהאי עלמא ליכא ומה זה שהבטיח שכרם בעולם הזה, ומה גם שעיון התורה הוא דבר גדול מאוד והבטחת הגשמים בעתם הוא שכר קטן מאוד לערך גדול יקר עיון התורה.

ומבאר המאור ושמש על דרך שפירש בחפץ ה' (מבעל אור החיים הק' על הש"ס) על מאמר התנא (ברכות כח:): מודה אני לפניך ה' אלוקי ששמת חלקי מיושבי בית המדרש ולא שמת חלקי מיושבי קרנות, שאני משכים והם משכימים אני משכים לדברי תורה והם משכימים לדברים בטלים, אני עמל והם עמלים אני עמל ומקבל שכר והם עמלים ואינם מקבלים שכר, אני רץ והם רצים אני רץ לחיי העולם הבא והם רצים לבאר שחת.

והקשה שם שהוא כפול שהרי די באמרו אני משכים לדברי תורה והם משכימים לדברים בטלים, אני רץ לחיי העולם הבא והם רצים לבאר שחת. וממילא ידעינן שלעמל תורה יש קיבול שכר, ולעמלם אין קיבול שכר.

ופירוש הוא ז"ל, כי הנה גם העובד ה' ועוסק בתורה מן ההכרח הוא שיעסוק גם במעט דרך ארץ להחיות את נפשו ונפש ביתו. אמנם העובד

כונתכם רצויה בעמלכם כדי לעסוק בתורה, על כן יברך את מעשי ידיכם שלא תצטרכו להטריד עצמיכם הרבה ותוכלו לעסוק בתורה מתוך הרחבה, וכמו שאמרו חז"ל (ברכות לב:) חסידים הראשונים מתוך שחסידים היו מלאכתן מתברכת, ולכן אמר אם בחוקתי, לשון ספק, מפני שאין זה חיוב דוקא לעסוק במשא ומתן, שהרבה עשו כרבי שמעון בר יוחאי ומלאכתן היתה נעשית ע"י אחרים.

איתא במדרש (ויקרא רבה לה א) אם בחקותי תלכו הה"ד (תהלים קיט נט) חשבתי דרכי ואשיבה רגלי אל עדותיך, אמר דוד רבש"ע בכל יום ויום הייתי מחשב ואומר למקום פלוני ולבית דירה פלוני אני הולך והיו רגלי מביאות אותי לבתי כנסיות ולבתי מדרשות הה"ד ואשיבה רגלי אל עדותיך.

וביאר הרה"ק מהרי"ד מבעלזא זי"ע דברי המדרש באופן הדומה למה שאמרנו מהמאור ושמשי, ומקור דבריו הוא מאביו הרה"ק מהרי"י מבעלזא זי"ע, דהנה בפסוק כתיב אם בחוקתי תלכו, והנה לשון הליכה מורה שיהיה בתמידות כן, ואמנם האדם הוא בתוך העולם, וצריך לעסוק במשא ומתן ובשאר

וזה כוונת התנא אני עמל והם עמלים, פירוש שאני עמל במלאכה ועסקים כמותם, ואעפ"כ אני עמל ומקבל שכר והם עמלים ואינם מקבלים שכר, מפני שאני משכים לדברי תורה וכל מגמת עמלי הוא לצורך עסק התורה, והם אינם שמים לב לעמול לצורך תכלית האמיתי לכן תקותם למפח נפש.

ועל דרך זה מבאר המאור ושמשי ביאור הכתובים, אם בחקתי תלכו, פירוש שאם הליכתם שאתם מתהלכים לעשות מלאכתם להביא טרף לביתכם תהיה בשביל חוקותי, שהוא כדי שתוכלו לעסוק בתורה שלא מדוחק. ומלת בחוקותי ביאורו בשביל חוקותי, כמו בראשית שפירשו חז"ל (בראשית רבה א ו) בשביל התורה שנקראת ראשית דרכו, ובשביל ישראל שנקראו ראשית תבואתו. וזה שפירש"י שתהיו עמלים בתורה, פירוש שהעמל שאתם עמלים לצורך פרנסה, תהיה אלא בשביל התורה, שתוכלו אח"כ לעסוק בתורה ולא תהיו טרודים בדאגת פרנסה, אז בעשותכם זאת, גם השי"ת יעשה את שלו להזמין פרנסתכם בלי טורח.

וזהו אמרו ונתתי גשמיכם בעתם ונתנה הארץ יבולה, שבראותו כי

אדנותו ואחדותו ית"ש בכל עניני העולם.

כ"ק אאזמו"ר זי"ע גם מבאר דברי מדרש אלו באופן דומה, ואמר שכלל ישראל כשאוברים בתפילות ראש השנה 'ובכן תן' הם מכוונים 'גיב געלט' [תן כסף], וכשאוברים עוד פעם 'ובכן תן' הם מכוונים 'גיב נאכאמאל געלט' [תן עוד פעם כסף], ולכאורה זה קטרוג גדול על כלל ישראל, דידועים דברי הזוה"ק (תיקו"ז כב.) שכתב דבריש כל שתא ושתא אינו צווחין הב לנו מזונא וכו' ככלבין דמצווחין דאינון מצווחין אלא לגרמייהו.

אלא תירץ בשם זקינו הרה"ק רבי לוי יצחק מבארדיטשוב זי"ע דהיה רגיל להמליץ טוב על כלל ישראל, וכך אמר, רבונו של עולם, כל בקשת ה'געלט' של עמך ישראל לצרכך היא, כי אם אתה סוחט 'יודישע געלט' מה עושה יהודי עם ה'געלט', יגדל בניו לתלמוד תורה, יענג את השבת, יפתח ידו בצדקה, וא"כ מדוע לא תושיע אותם.

צרכי העולם, ואולם האמת הוא כי בכל מקום שאיש ישראל הולך, אין שום מקום שלא יהיה לו שייכות עם תורת השי"ת ומצוותיו, והכל הוא הכנה כדי שנוכל לעסוק בתורה ומצוות.

וזהו כוונת המדרש, כי לכאורה היה משמע שרק בעת שנזדמן לו עשיית המצוה יעשה המצוה, ואח"כ יעסוק רק בעניני העולם, ועל כן מפרש המדרש שלשון 'תלכו' הוא בתמידות, שאפילו בכל עניני העולם ומשא ומתן אין שום מקום שלא יהיה שייכות לתורה ומצוות, וכל עניני העולם צריכים להיות הכנה כדי שנוכל לקיים התורה והמצוות.

וזהו כוונת המדרש 'חשבתי דרכי ואשיבה רגלי אל עדותיך, אמר דוד רבש"ע בכל יום ויום הייתי מחשב ואומר למקום פלוני ולבית דירה פלונית אני הולך', שהוא עניני העולם, 'והיו רגלי מביאות אותי לבתי כנסיות ולבתי מדרשות', שכל עניני העולם המה הכנה לתורה ומצוות. וזהו גם הכוונה מה שאמר 'רבונו של עולם', דהיינו להכיר

מתוך רעוא דרעוין שב"ק פרשת בחוקתי תשפ"ב

מידת היסוד

בשבת קודש זו היא ספירת יסוד שביסוד. וצריך לבאר מהו ענין היסוד.

והנה הרמב"ם כתב (הלכות יסודי התורה א, א) יסוד היסודות ועמוד החכמות לידע שיש שם מצוי ראשון והוא ממציא כל נמצא וכל הנמצאים משמים וארץ ומה שביניהם לא נמצאו אלא מאמתת המצאו. וכתב שם עוד (בהלכה ו) שידיעת דבר זה מצות עשה שנאמר אנכי ה' אלקיך וכו'.

וכבר ספרתי כמה פעמים שהרה"ק רבי יואל מסאטמאר זי"ע עבר פעם אירוע מוחי, וכ"ק אא"ז מו"ר זי"ע דאג להביא רופא לטפל בהרה"ק מסאטמאר, והרופא ביקש שהרה"ק מסאטמאר ירשום משהו על דף כדי שיוכל לאבחן את הנזק של האירוע המוחי, והרה"ק מסאטמאר רשם אנכי ה' אלקיך, הרופא לא הבין מה שהרבי כתב, והגבאי ר' יוסף אשכנזי ז"ל הסביר לרופא שזו הדיברה הראשונה מהעשרת הדברות. הרופא נתפעל מאוד, ואמר שהדבר הראשון שכותבים אחרי אירוע מוחי זה מראה על הפנימיות של האדם, והפנימיות של הרה"ק מסאטמאר

היה אנכי ה' אלקיך, כי זה יסוד היסודות ביהדות.

הראשונה שבעשרת הדברות היא אנכי לה' אלקיך שזה יסוד היהדות והיסוד לכל התורה כולה, ובה כלול כל התורה. וענינה כתב הרמב"ם היא אמונת ה', וזה היסוד של כל התורה כולה. וזה הכונה שאפשר לומר ביסוד שביסוד.

ועוד יש לומר, דבשבת קודש הדין הוא הרי ספירת יסוד שביסוד, ובפרשיות בהר בחקתי שאנחנו קורין בזה השבת מוזכר יסוד היסודות שהיא האמונה שהקב"ה הוא הבורא והמנהיג, בפרשת בהר מדבר על האמונה, על הענין של שמטה ויובל כדי שנאמין ש'כי לי כל הארץ', והארץ לא תמכר לצמיתות, וצויתי את ברכתי, הכל מענין אמונה. גם פרשת בחוקותי כתוב בהפרשה של התוכחה ואם תלכו עמי קרי וגו' (שם כו, כא), שזה הענין שיהודי צריך להאמין שהכל ממנו ית"ש, ולא לומר ח"ו שזה מקרה.

ובעיקר הדברים אמורים בימים אלו, אחרי שקראנו האסון במירון רח"ל, ועם ישראל הקדושים מתחזקים באמונה שהכל הוא בהשגחת המשגיח, וסימן נאה הוא

י דברות פרשת בהר - בחוקתי קודש

השתי פרשיות הללו להתחזק וכאשר האדם ידע זאת שיש מנהיג באמונה בפשוטה ולידע שאנכי ה' לבירא והכל מאתו יתברך, זהו אלוקיך והכל בחשבון מדוקדק. ההכנה הנרצת לקראת קבלת התורה

מתוך רעוא דרעוין שב"ק פרשת בהר - בחוקתי תשפ"א

ל"ג בעומר תשפ"ג

דברי התעודדות לפני מעמד ההדלקה

שצדיקים ויושבים ועמרותיהם
בראשיהם ונהנים מזיו השכינה והיו
חלקנו עמהם, והיינו לזכות לבחינת
שמחה זו של לעתיד לבוא כדברי
הזוה"ק.

ובחינה זו נמשכת עד לקבלת התורה,
שבגמרא שבת (פח.) אמרו,
בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע,
באו ששים ריבוא של מלאכי השרת
לכל אחד ואחד מישראל, קשרו לו
שני כתרים, אחד כנגד נעשה ואחד
כנגד נשמע. והיינו 'ועמרותיהם
בראשיהם', שיש בזה ענין הגילוי שכינה
שדיברנו.

ובין פסח לשבועות ביום ל"ג בעומר
ישנה הענין של המחול לצדיקים
הלזו, ורש"י על הפסוק (דברים יא כב)
'כי אם שמור תשמרון את כל המצוה
הזאת אשר אנכי מצוה אתכם
לעשותה לאהבה את ה' אלוהיכם

בזוה"ק (כא לח: ויש שנהגו לאומרו קודם
לאכילת אפיקומן) איתא
שביציאת מצרים היה פרסומא ניסא
מה שלא היה מיום בריאת העולם,
ולזה אנו מצפים שיהא כן בגאולה
השלימה וז"ל שם: 'ועל דא מחכאן
ישראל, דכתיב (ישעיה כה ט) 'זה ה'
קויינו לו נגילה ונשמחה בישועתו',
וכענין שנאמר (מיכה ז טו) 'כיום צאתך
מארץ מצרים אראנו נפלאות'.

בסוף מסכת תענית (לא.) עתיד הקדוש
ברוך הוא לעשות מחול
לצדיקים והוא יושב ביניהם בגן עדן,
וכל אחד ואחד מראה באצבעו, שנאמר
'ואמר ביום ההוא הנה אלוקינו זה
קוינו לו ויושיענו זה ה' קוינו לו נגילה
ונשמחה בישועתו', ע"כ.

וזה מה שאומרים בנוסח ברכת המזון
לפסח, 'הרחמן הוא ינחילנו ליום
שכולו טוב ליום שכולו ארוך ליום

אמר ששולחנו של הרבי מלובלין
נמשכת עד לעיר זה.

ותנן בנמרא ראש השנה (כב):
בראשונה היו משיאין משואות

וכו' כיצד היו משיאין משואות וכו'
ועולה לראש ההר ומצית בהן את
האור ומוליך ומביא ומעלה ומוריד,
עד שהוא רואה את חבריו שהוא
עושה כן בראש ההר השני וכן בראש
ההר השלישי וכו' עד שהיה רואה
כל הגולה לפניו כמדורת האש, ע"כ.
ויוצא א"כ שכיון שכל הארץ ישראל
נראית עכשיו כמדורת אש על ידי
ההדלקות הרבות שיש בכל הארץ,
ויש חיבור בהעיר ביתר עד למירון,
יוצא א"כ שאנו נחשבים כאילו אנחנו
נמצאים עכשיו במירון ממש.

ויעזור השי"ת שבזכות התנא רבי
שמעון בר יוחאי נזכה לכל
הישועות כענין 'נגילה ונשמחה
בישועתו', ושנזכה לגאולה השלימה
לעתיד לבוא בביאת גוא"צ בב"א.

ללכת בכל דרכיו ולדבקה בו' כתב,
ולדבקה בו, אפשר לומר כן, והלא
אש אוכלה הוא, אלא הדבק בתלמידים
ובחכמים, ומעלה אני עליך כאלו
נדבקת בו, ע"כ.

ולבן ביום ל"ג בעומר אנו רוקדים
מסביב לאש כענין מחול
לצדיקים מסביב לאש הרומז לקב"ה,
ואנו מתדבקים לצדיקים היינו רבי
שמעון בר יוחאי, ואנו זוכים בכך
לבחינה של לעתיד לבוא, 'זה ה' קווינו
לו נגילה ונשמחה בישועתו'.

ובוודאי שיש ענין גדול ונעלה לנסוע
למירון ולהדליק שם מדורה
לכבוד הרשב"י. אלא שעלה בלבי שכאן
בארץ ישראל בכל מקום שמדליקים
הרי נחשב כאילו הדליקו במירון,
ומסופר על זקני הרה"ק רבי דוד
מלעלוב זי"ע שנסע להרה"ק החוזה
מלובלין זי"ע, ונסובב שבשבת סליחות
שהיה מזומן להיות בלובלין לא הגיע
לבסוף ושהה באיזה עיירה, ובליל שבת

שולחן להיים ליל ל"ג בעומר

וכך נהגתי גם אני היום בשעת ההדלקה, ומה שעשיתי כך, הוא משום של"ע ישנם כהיום הרבה בחורים שהולכים בלא כיפה על ראשם, והרי אמרו חז"ל (סוטה ג.) 'אין אדם עובר עבירה אא"כ נכנס בו רוח שטות', והיינו שגעון ל"ע, וכמו שרבי דוד'ל ריפא את הבחור ההוא שנשתגע על ידי זריקת הכיפה למדורה, כן נתפלל בעז"ה שבזריקת הכיפה למדורה ירפאו אותם הבחורים ויתעוררו בתשובה שלימה.

ובפיוט 'בר יוחאי' אומרים: 'במערות צורים שעמדת שם קנית הודך והדרך', ויש לומר הכוונה ב'הדרך' שהוא מלשון חזרה ותשובה, שבזכות מה ששהה במערה זכה לבחינת תשובה, ויש ביום זה משום ליתן כוח בבני ישראל ליזכות גם הם לתשובה שלימה.

ויעזור השי"ת שזכותו של רבי שמעון בר יוחאי תגן עלינו, ושנוכח לתשובה שלימה ולגאולה שלימה. כב"א.

ראיתי היום מעשה שהיה עם דודי הרה"ק רבי דוד'ל בידערמן זי"ע מלעלוב, וידוע שחסידות באסמאן מושתתת על רבי דוד'ל, שזקני האדמו"ר הזקן היה אחיינו של רבי דוד'ל והיה תלמידו, וממנו ומכוחו הושתתה שושלת החסידות.

שהיה יהודי שהסתובב אצל רבי דוד'ל שבנו נחלה בנפשו ל"ע, ולא רצה לחבוש את הכיפה שלו על הראש, והחזיקו בידו כל היום, ובצר לו פנה אל רבו רבי דוד'ל מה יעשה, אמר לו רבו שיביא את בנו למירון ביום ל"ג בעומר, ועניין זה לא היה קל כמו היום, אלא הנסיעה לקחה כמה ימים, ועל אף הקושי נסע עם בנו למירון בציווי רבו הקדוש.

ובשעת ההדלקה לכבוד רבי שמעון בר יוחאי לקח רבי דוד'ל את הכיפה של הילד וזרקו לתוך המדורה, ואז תיכף החל הבחור לזעוק שיביאו לו את הכיפה שלו, וחזר לקדמותו ונרפא, ומאז המנהג כן בחסידות לעלוב לזרוק את הכיפה לתוך המדורה.

שמוחת הבר מצוה להבה"ח לוי נ"ו
 בן ידידנו הר"ד פינחס דוד ברוס הי"ו
 יום שני פרשת בהר בחוקתי - ליל ל"ג בעומר תשפ"ג

וגו', וז"ל: אמר ר' יהודה מהו לשון
 דרור, כמדוייר בי דיירא ומסחר בכל
 מדינה וכו', שדר בכל מקום שהוא
 רוצה ואינו ברשות אחרים, ע"כ.

והנה בחור הבר מצוה ביום הבר
 מצוה מקבל יצר טוב, ואז
 מתחיל מלחמת היצר, ובענין זה ברצוני
 לספר מה שראיתי היום בשם הרב
 מאיר שמרן זצ"ל (אב"ד מירון) מה שהיה
 עם האדמו"ר רבי אליעזר זוסיא
 מסקולען זי"ע, שהוא אשר ייסד במירון
 את המוסדות חסד לאברהם, ולאחר
 הקמת המוסדות נכנס למערת הרשב"י
 במירון ביחד עם רבי מאיר, ופתאום
 שמעו אדם צועק בקול רם: 'מנוול,
 צא מכאן, והאדמו"ר נבהל מקבלת
 הפנים שזכה לה לאחר שהקים מוסדות
 התורה במירון, ותיכף הרגיעו רבי
 מאיר, והסביר לאדמו"ר שאותו האדם
 ישן כאן ובזמן שצריך להקיץ והיצה"ר
 בא להכריחו שימשיך לישון, הוא תדיר
 צועק על היצהר, שיצא מכאן ויניחנו
 לעבודת בוראו.

וצריך האדם לדעת מה שאמרו הזו"ל
 (אבות ו ב) 'אין לך בן חורין

בחור הבר מצוה נקרא לוי על שמו
 הטהור של זקני זי"ע, ובאמת
 הראשי תיבות של לוי הוא 'לוי יצחק',
 ויש חשיבות רבה לשם הזה. ויעזור
 השי"ת שבחור הבר מצוה יזכה
 להמשיך ללכת בדרכיו.

הנה בר מצוה ביום גדול כמו ל"ג
 בעומר יש בו משנה חשיבות,
 וגבאי בית מדרשנו הרב מרדכי שלמה
 רבינוביץ הי"ו אמר לי דבר נחמד,
 שבפיוט 'ואמרתם כה לחי' הנה לח"י
 עולה בגימ' כמנין יוב"ל, ותיבת יוב"ל
 ר"ת ב'תוף ו'כינור י'זמרו ל'ו (תהלים
 קמט ג), רמז לענין השמחה בל"ג בעומר.

והנה ביאור התיבות 'ואמרתם כה
 לחי', בפשיטות הוא משום
 שצדיקים במיתתם קרויים חיים (ברכות
 יח.), והיינו 'כה לחי', וכל שכן צדיק
 גדול כרבי שמעון בר יוחאי, אלא
 שצריך כל אדם לדעת שיש בידו הכוח
 להיות נחשב כחי, וזה על ידי מה
 שיתבונן שתיבת לח"י עולה בגימ'
 יוב"ל, והיינו כדפירש"י על הפסוק
 (ויקרא כה י) 'וקדשתם וגו' וקראתם
 דרור בארץ וגו' יובל הוא תהיה לכם'

אלא מי שעוסק בתורה, ואי אפשר לו לאדם שינצח את היצה"ר וישעבד עצמו רק לעבודת בוראו, אלא אם יתמיד בתורה, ואז הוא בבחינת יובל משוחרר משעבוד היצר הרע, ואז נקרא בשם 'חי' גם במיתתו וכ"ש בחייו.

ועל ידי לימוד התורה בשמחה יזכה בעז"ה לנצח את היצה"ר בשלימות, ושמחה היא העצה המועילה ביותר כנגד היצר הרע.

ובפרט בחור הבר מצוה שגולד ביום המסוגל ל"ג בעומר, שכן הזכרנו כבר שהר"ת של יוב"ל הוא בתוף וכינור יזמרו לו רמז לל"ג בעומר,

ויעזור השי"ת שיגדל בחור הבר מצוה להיות תלמיד חכם וירא שמים, ושירוו ההורים והסבים רוב נחת דקדושה מבחור זה, ושנוכה בזכות הרשב"י לגאולה השלימה בבנין ביהמ"ק כביאת גוא"צ בב"א.

סיום מסכתות גיטין ומכות

ע"י הבה"ח נחום גי"ז

בן ידידנו הרה"ח דבי מרדכי שלמה לודמיר הי"ז

יום רביעי פרשת אמור י"ב אייר תשפ"ג

הנה בימי ספירת העומר, לבד השבוע של ספירת 'הוד' המנהג לומר תחנון אף ביו"ד של צדיק, אלא שבסיום מסכתא יותר שייך שלא יאמרו תחנון, משום שיש בזה שמחה יתירה שלא כמו ביו"ד של צדיק שבו בניקל לא יאמרו תחנון.

שותפים מלאים להלומדים, והראיה היא מתיבת סיו"ם עצמה, כי האותיות של המילוי הנעלם שווים במנינם לאותיותיה הגלויות, היינו - סמ"ך, האות הגלויה ס' בנימטריא ששים, והאותיות הנסותרות מ"ך - ג"כ ששים, ואות יו"ד מנינו עשרה כמילוי שלו ו"ד, והאות ו"ו - המילוי שלו גם אות ו', והאות מ"ם - ארבעים, המילוי שלו ג"כ מ', וזה בא לרמז כי שוים לגבי שמחת הסיום גם כל המשתתפים,

וב"ק מרן אאזמו"ר זי"ע היה מצטט בשם הגר"א זצ"ל, שהמשתתפים בסיום מסכת הם

הגם שלא היה להם שייכות בפועל לעניין הסיום.

המסכתא של חכרם ליישיבה בזה הם נוהגים בו כבוד.

והנה יש בזה עניין עמוק, שכן ידוע שיש עניין לסיים מסכתא בתשעת הימים, משום שבית המקדש נחרב בעוון שנאת חינם, ולכן מסובים ידידים יחדם להראות אהבת חינם, וכמו כן בסיום מסכתא, שכל המסובים כאן בסיום יש להם חלק בסיום המסכתא, ולא רק להורים שלהם בוודאי שיש חלק בסיום, אלא גם לסב שלימי"א שהגיע להשתתף, וכן לי שאני שכן ומקווה להיות שכן טוב, וכן הנהלת הישיבה והחברים.

ויש בזה משום תיקון למה שבימים האלו מתו תלמידי רבי עקיבא על אשר לא נהגו כבוד זה בזה (יבמות סב:), וכשהחברים משתתפים בסיום

והנה את הבחור המסיים כמר נחום ני"ו אני מכיר היטב, שהוא נקרא על שם סבו, הרה"צ רבי נחום דוד משה ברנדווין זצ"ל שהיה דודי, ופעם נסעתי אליו לשבת והרגשתי כאילו שהזיוו את מחוגי השעון מאה שנה אחורה, וממש התנצל בפני על ישי לי מלפון בביתו.

ובשרואים את צאצאיו החשובים הולכים בדרכו שהנחיל להם, אין לי אלא לברך את הבחור החשוב המסיים, שיזכה לגדול בתורה ועבודה ויראת שמים, וכן אברך את חבריו וידידיו שיתעלו מהסיום כעניין שאמרו חז"ל (ב"ב כא.) 'קנאת סופרים תרבה חכמה', ושנוכה כולנו לגאולה השלימה בב"א.

הוצאות הגליון נדבת

ידידנו הרה"ג רבי חיים שמעון רביע שליט"א
לרגל שמחת נישואי הבת בשטעזמ"צ למזל"ט

שמחת החתונה תיערך ביום שני פר' במדבר כ"ד אייר הבעל"ט
באולמי ארמונות אוד {וואלף לשעבר} רח' מרכז ספיר 5 גבעת שאול ירושלים

זיכה לרזות רוב נחת ותענוג דקדושה מהם ומכל יוצ"ח
זיה"ר שהזיווג יעלה יפה, ויזכו לבנות בית נאמן בישראל
בקשר של קיימא, דורות ישרים מבורכים.

הוצאות הגליון נדבת

ידידנו הבה"ח אליהו גרפשטיין נ"י

לרגל שמחת אירוסיו עב"ג בשעטזמ"צ למזל"ט

זיה"ר שהזיווג יעלה יפה, ויזכו לבנות בית נאמן בישראל
על אדני התורה והחסידות, בקשר של קיימא, דורות ישרים מבורכים,
זיזכו הוריו שיחי' לרזות רוב נחת ותענוג דקדושה מהם ומכל יוצ"ח
בבריות גופא ונהודא מעליא.